

institut alternativa

MONITORING
IZVJEŠTAJ:
**ODBOR ZA
LJUDSKA PRAVA
I SLOBODE**

17. DECEMBAR 2020 – 1. OKTOBAR 2021.

NATIONAL
ENDOWMENT
FOR
DEMOCRACY

SUPPORTING FREEDOM AROUND THE WORLD

Naziv publikacije:

**Monitoring izvještaj: Odbor za ljudska prava i slobode
(17. decembar 2020 – 1. oktobar 2021)**

Izdavač:

Institut alternativa

Bulevar Džordža Vašingtona 57, Podgorica, Crna Gora

Tel/fax: + 382 (0) 20 268 686

E-mail: info@institut-alternativa.org

Za izdavača:

Stevo Muk

Urednica:

Milena Muk

Autori:

Nikoleta Pavićević

Marko Sošić

Prelom i dizajn:

Artbuk doo

Podgorica, oktobar 2021. godine

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna biblioteka Crne Gore, Cetinje

ISBN 978-9940-48-003-5

COBISS.CG-ID 20438276

Monitoring izvještaj je izrađen u okviru projekta „Parlamentarni nadzor za bolje upravljanje”, koji Institut alternativa sprovodi uz podršku Nacionalne zadužbine za demokratiju (National Endowment for Democracy). Izvještaj je isključiva odgovornost autora i ne odražava stavove Nacionalne zadužbine za demokratiju.

SADRŽAJ

Uvod	4
Pregled aktivnosti čiju je realizaciju Odbor za ljudska prava i slobode predvidio Planom rada za prva tri kvartala 2021. godinu, kao i statusa njihove realizacije do 1. oktobra 2021. godine	6
Sjednice Odbora u brojkama: Svega jedan opozicioni poslanik po sjednici	8
Učešće spoljnih aktera	8
Transparentnost rada.	10
Rad Odbora obilježen bojkotom	10
Kontrolna uloga Odbora: Bez kontrolnih i konsultativnih saslušanja	11
Obaveze Odbora koje proističu iz sistemskih zakona	12
Zakonodavna uloga Odbora	14
Akcent na aktivnostima van sjednica	15
Sekretarijat Odbora: Jedan izvršilac manje	15
Zaključak.	16
Preporuke	17
Izvori	18

UVOD

U skladu sa Poslovníkom¹, Skupština Crne Gore obrazuje odbore kao svoja radna tijela, koja su osim za razmatranje predloga i predlaganje akata, nadležna i za parlamentarnu kontrolu. „Parlamentarni nadzor je najvažnija odlika uzajamne kontrole triju grana vlasti u demokratiji”², i zbog toga je od suštinske važnosti da rad odbora bude usmjeren na sveobuhvatnu kontrolu izvršne vlasti. Na drugoj strani, i zakonodavna uloga odbora je naročito važna, posebno u smislu snaženja argumentovane i na dokazima zasnovane diskusije o predloženim zakonskim rješenjima.

Stalni skupštinski odbori imaju specifične nadležnosti propisane Poslovníkom, kojima se definiše njihov pravac djelovanja. Odbori u 27. sazivu Skupštine formirani su Odlukom o izboru predsjednika i članova stalnih odbora³ 17. decembra 2020. godine. Shodno Odluci, Skupština ima 14 stalnih odbora, koji su sačinjeni od predsjednika i 12 članova. U skladu sa Poslovníkom, na čelu tri stalna odbora nalaze se predsjednici iz reda parlamentarne opozicije, i to na čelu – Odbora za antikorupciju, Odbora za evropske integracije i Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport.

Članovi i članice odbora na raspolaganju imaju kontrolne mehanizme, kao što su parlamentarna saslušanja (konsultativno i kontrolno) i parlamentarna istraga. Tokom prethodne decenije, poslaničko korišćenje ovih mehanizama je povećano, ali je ostao upitan njihov učinak, imajući u vidu da je izostajalo praćenje realizacije preporuka i zaključaka, a na šta je upozoreno i u Izvještaju Evropske komisije za Crnu Goru za 2020. godinu.⁴

Sa početkom rada 27. saziva Skupštine, poslanici su pristupili izmjenama i dopunama više od 50 članova Poslovnika, u cilju otklanjanja nedorečenosti ovog akta, ali i jačanja kontrolne uloge Parlamenta i samih odbora. Izmjenama Poslovnika omogućeno je češće korišćenje tzv. „manjinske inicijative”, prema kojoj, na zahtjev jedne trećine članova, odbor donosi odluku o kontrolnom saslušanju. Tako odbor sada dva puta u toku redovnog zasijedanja, a ne jednom kako je to do sada bio slučaj, može donijeti navedenu odluku, što doprinosi tome da članovi odbora iz reda opozicije imaju pojačanu parlamentarnu kontrolu. Dodatno, Poslovníkom je definisano i da predsjednik odbora predlaže zaključke povodom saslušanja, a utvrđena je i nadležnost odbora da prati realizaciju usvojenih zaključaka. Predviđena je i dužnost nadležnog ministra da učestvuje u radu odbora, ukoliko je određen za predstavnika predlagača akta koji se na sjednici razmatra, što ranije nije bio slučaj.

1 Poslovník Skupštine Crne Gore („Službeni list CG”, broj 65/21), od 22. jula 2021. godine

2 Globalni parlamentarni izveštaj za 2017. godinu: Parlamentarni nadzor - ovlašćenje Parlamenta da poziva Vladu na odgovornost, Inter-parlamentarna unija i Program Ujedinjenih nacija za razvoj, dostupno na: <https://bit.ly/3G3B9EC>

3 Odluka o izboru predsjednika i članova stalnih odbora Skupštine Crne Gore 27. saziva, Skupština Crne Gore, 17. decembar 2020. godine

4 Izvještaj za Crnu Goru za 2020. godinu, Evropska komisija, Brisel, 06.10.2020. godine

Imajući u vidu potrebu za osnaživanjem kontrolne uloge Parlamenta, i značajne novine uvedene Poslovníkom, cilj nam je da istražimo aktivnosti odbora u novom sazivu Skupštine, sa posebnim fokusom na njihovu nadzornu i kontrolnu ulogu. S tim u vezi, analiziraćemo rad pet skupštinskih odbora⁵, u skladu sa programima kojima se bavi Institut alternativa.

Monitoring izvještaj sadrži nalaze analize rada **Odbora za ljudska prava i slobode**, s naročitim fokusom na analizu uspješnosti ostvarivanja njegove kontrolne, zakonodavne i nadzorne uloge. Odbor je stalno radno tijelo Skupštine, nadležno za razmatranje svih relevantnih akata koji se tiču prava i sloboda građana i građanki, sa posebnim fokusom na manjinska prava. Odbor u svom radu vrši kontrolu i nadzor nad kvalitetom rada nadležnih ministarstva u Vladi Crne Gore, ali i Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Fonda za zaštitu i ostvarivanje ljudskih prava – koji podnose godišnje izvještaje o radu Skupštini Crne Gore, a ovaj Odbor ih, kao matični, razmatra.

Posebna nadležnost Odbora za ljudska prava je razmatranje predstavki građana i građanki, koji se Odboru mogu obratiti u slučaju poteškoća prilikom ostvarivanja svojih prava. Takođe, Odbor je tokom godina uspostavio praksu posjeta institucijama, nevladinim organizacijama, centrima za prihvatanje i slično – sa namjerom upoznavanja sa načinom rada i aktivnostima koje preduzimaju u cilju unapređenja kvaliteta ljudskih prava.

Nalazi u analizi proizvod su monitoringa Odbora za ljudska prava i slobode od njegovog konstituisanja 17. decembra 2020. do oktobra 2021. godine, kroz praćenje sjednica, analizu zapisnika, plana rada Odbora i drugih dokumenata. Iako je Institut alternativa uputio pozive za održavanje intervjua predsjedniku kao i članu Odbora za ljudska prava iz reda parlamentarne opozicije, a u cilju provjere istraživanjem dobijenih nalaza, intervjui nisu sprovedeni jer su potvrdni odgovori na naše pozive izostali. Naknadno, izvještaj je unaprijeđen prema komentarima na nacrt izvještaja, koji su pristigli od sekretarke Odbora za ljudska prava i slobode.⁶ Napominjemo da izvještajni period, na koji se odnosi ova analiza, nije obuhvatio drugo redovno zasjedanje Skupštine⁷, na šta je ukazano u komentarima i sugestijama na nacrt izvještaja, što treba imati u vidu prilikom razmatranja dinamike rada Odbora.

Na početku monitoring izvještaja, dajemo prikaz relevantnih kvantitativnih pokazatelja, kojima se može mjeriti uspješnost rada, zatim dajemo osvrt na kontrolnu ulogu odbora. U trećem dijelu analizirali smo realizaciju onih obaveza Odbora koje proističu iz sistemskih zakona, dok u četvrtom dijelu dajemo pregled realizacije zakonodavnih aktivnosti. U petom dijelu izvještaj sadrži analizu administrativnih kapaciteta Sekretarijata Odbora. Na kraju monitoring izvještaja pružamo preporuke za unapređenje rada Odbora i nadzora vlasti, u skladu sa nalazima analize.

5 Odbor za bezbjednost i odbranu, Odbor za antikorupciju, Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet i Odbor za ljudska prava i slobode

6 Komentari i sugestije na nacrt Monitoring izvještaja o radu Odbora za ljudska prava i slobode, koji su dostavljeni od strane sekretarke Odbora **Slave Burić**, 18. novembra 2021. godine

7 „Drugom redovnom zasjedanju (jesenje zasjedanje) počinje prvog radnog dana u oktobru i traje do kraja decembra”, Poslovník Skupštine Crne Gore („Službeni list CG”, broj 65/21), od 22. jula 2021. godine

Pregled aktivnosti čiju je realizaciju Odbor za ljudska prava i slobode predvidio Planom rada za prva tri kvartala 2021. godinu, kao i statusa njihove realizacije do 1. oktobra 2021. godine:

PLANIRANE AKTIVNOSTI	STATUS
Izveštaji	
Izveštaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda za 2020. godinu	REALIZOVANO
Izveštaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. godinu	REALIZOVANO
Izveštaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2020.	NIJE REALIZOVANO, u proceduri od 5. 8. 2021.
Izveštaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2020. godinu	REALIZOVANO
Izveštaj Odbora kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2020. godinu	REALIZOVANO
Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2020. godinu	NIJE REALIZOVANO, nije u skupštinskoj proceduri
Akti koje Odbor može tražiti od državnog organa (čl. 68 Poslovnika)	
Studija „Višedimenzionalno siromaštvo djece u Crnoj Gori”	REALIZOVANO
Izveštaj o zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u organima lokalne samouprave, privrednim društvima i javnim ustanovama čiji je osnivač Glavni grad, Prijestonica ili opština	NIJE REALIZOVANO
Izveštaj o primjeni Strategije za ostvarivanje prava djeteta 2019 -2023. godine, sa Akcionim planom za 2021-2022.	NIJE REALIZOVANO
Akcionni plan za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017 – 2021. godina, za 2021.	NIJE REALIZOVANO
Akcionni plan za sprovođenje Strategije za unapređenje kvaliteta LGBTI osoba u Crnoj Gori 2019-2023. godine, za 2021.	NIJE REALIZOVANO
Akcionni plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024. godine, za 2021.	REALIZOVANO
III izvještaj ekspertske grupe Savjeta Evrope GRETA o implementaciji Konvencije Savjeta Evrope za borbu protiv trgovine ljudima u Crnoj Gori	REALIZOVANO
Nacionalni dokument za implementaciju Konvencije Savjeta Evrope o suzbijanju i sprečavanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici (Istanbulska konvencija)	NIJE REALIZOVANO
Srednjeročni izvještaj Crne Gore o implementaciji preporuka dobijenih tokom trećeg ciklusa Opšteg periodičnog pregleda (UPR)	NIJE REALIZOVANO
Akcionni plan za realizaciju preporuka UN Komiteta za prava osoba sa invaliditetom, za 2021. i 2022. godinu	NIJE REALIZOVANO
Strategija o migracijama i reintegraciji povratnika u Crnoj Gori, za period 2021-2025. godine, s Akcionim planom za 2021. i 2022. godinu	NIJE REALIZOVANO
Predlog godišnjeg plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa poslanika za 2021. godinu	REALIZOVANO
Praćenje realizacije Zaključaka Odbora za ljudska prava i slobode	
Akcionni plan za sprovođenje Strategije manjinske politike 2019-2023. za 2021-2022. (zaključci doneseni na 45. sjednici Odbora 2019. godine)	NIJE REALIZOVANO

Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana 2021-2025, sa pratećim Akcionim planom za 2021. (zaključci doneseni na 60. sjednici Odbora 2020. godine)	NIJE REALIZOVANO
Sastanci i učešće na događajima	
Sastanak predsjednika Odbora sa predstavnicima Vestminsterske fondacije za demokratiju	REALIZOVANO
Učešće predsjednika Odbora na izložbi povodom obilježavanja Međunarodnog dana sjećanja na žrtve Holokausta	REALIZOVANO
Učešće predsjednika Odbora na događaju „Dižemo glas za one koji to ne mogu – Pravda za žrtve seksualnog nasilja”	REALIZOVANO
Učešće predsjednika Odbora u emisiji „Horizont” na RTCG-u	REALIZOVANO
Sastanak predsjednika Odbora sa ambasadorom Palestine u Crnoj Gori	REALIZOVANO
Učešće predsjednika i člana Odbora na okruglom stolu „Novi dijalog za manjinska prava”	REALIZOVANO
Učešće člana Odbora na webinaru na temu „Prezentacija izvještaja o postzakonodavnom nadzoru Mreže odbora za ljudska prava i rodnu ravnopravnost (HUGEN)”	REALIZOVANO
Tematska sjednica Odbora „Djeca su djeca”	REALIZOVANO
Sastanak sa predstavnicima NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa”	REALIZOVANO
Posjeta NVO „Centar za prava djeteta Crne Gore”	REALIZOVANO
Sastanak Upravljačkog odbora Mreže odbora za ljudska prava i rodnu ravnopravnost Zapadnog Balkana (HUGEN)	NIJE REALIZOVANO
Posjeta Centru za prihvata u Spuzju	NIJE REALIZOVANO
Posjeta instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore	NIJE REALIZOVANO
Posjeta Centru za prihvata na Božaju i sastanak sa predstavnicima Ministarstva unutrašnjih poslova	NIJE REALIZOVANO
Konferencija (Multilateralni sastanak) na temu „Značaj sprečavanja dječjih, prisilnih i ugovorenih brakova i diskriminacije pripadnika romske zajednice”	REALIZOVANO
Druga godišnja konferencija HUGEN mreže	REALIZOVANO
Multilateralni sastanak HUGEN mreže povodom razmjene znanja i iskustva na temu „Uticaj pandemije kovid-19 virusa na osobe sa invaliditetom i druge ranjive grupe”	REALIZOVANO
Kontrolna i konsultativna saslušanja	
Kontrolno saslušanje predstavnika nadležnih institucija zaduženih za realizaciju preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, sadržanih u Izvještaju „Djeca i bolesti zavisnosti u Crnoj Gori”	NIJE REALIZOVANO
Kontrolno saslušanje na temu „Realizacija Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promocije jednakosti 2017-2021. i preporuka sadržanih u analizi usklađenosti zakonodavstva”	NIJE REALIZOVANO
Konsultativno saslušanje predstavnika nadležnih institucija na temu „Poštovanje ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori tokom pandemije kovid-19”	NIJE REALIZOVANO

SJEDNICE ODBORA U BROJKAMA: SVEGA JEDAN OPOZICIONI POSLANIK PO SJEDNICI

Odbor za ljudska prava i slobode je od konstituisanja u novom sazivu Skupštine⁸, do 1. oktobra 2021. godine **održao ukupno 13 sjednica** i razmotrio **44 tačaka** dnevnog reda. Ukupno vrijeme koje su poslanici i poslanice proveli na sjednicama ovog Odbora iznosi **jedan dan, dva sata i dva minuta**. Najduža sjednica trajala je tri sata i 11 minuta, i na njoj je razmatran niz izvještaja o radu i stanju institucija za koje je Odbor nadležan, dok je na najkraćoj sjednici (8:30 minuta) razmatran amandman na Predlog rezolucije o genocidu u Srebrenici.

U Odboru za ljudska prava i slobode **partije vlasti imaju sedam**⁹, dok partije iz **opozicije imaju šest članova i članica**.¹⁰ Ipak, od samog konstituisanja, rad ovog Odbora obilježio je bojkot od strane većine poslanika parlamentarne opozicije. U prosjeku, sjednicama Odbora prisustvovalo je svega **1,3 članova Odbora** iz reda parlamentarne opozicije.

UČEŠĆE SPOLJNIH AKTERA

Odbor za ljudska prava i slobode bilježi najveće učešće spoljnih aktera, odnosno predstavnika institucija, međunarodnih organizacija i nevladinih organizacija – u **prosjeku je po 10 spoljnih aktera prisustvovalo sjednici**. Ipak, uglavnom je izostajalo učešće najviših nosilaca izvršne vlasti – odnosno **nadležnih ministara u Vladi. Samo je bivši ministar pravde, ljudskih i manjinskih prava uzeo učešće tokom jedne sjednice**, u svojstvu ovlašćenog predlagača zakona. Dalje učešće ministra pravde, ali i ostalih ministara u Vladi, izostalo je iako im je Odbor upućivao pozive za prisustvo sjednicama.

Tako je Odbor uputio poziv ministru pravde, ljudskih i manjinskih prava za učešće u **prvoj sjednici** Odbora, na kojoj su razmatrani izvještaji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda i Izvještaj o radu Kancelarije Zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava u Strazburu; međutim, dok je Ministarstvo unutrašnjih poslova delegiralo generalnu direktoricu za učešće, ministar pravde, ljudskih i manjinskih prava, kao ni drugi predstavnici ovog ministarstva, nisu se odazvali pozivu.¹¹

8 17. decembar 2020. godine

9 **Jovan Jole Vučurović, Jelena Božović, Vladimir Dobričanin, Strahinja Bulajić** (Demokratski front – NSD, DNP, UCG, RP), **Albin Čeman, Miodrag Lekić** (Demokrate – Demos – Mir je naša nacija), **Srđan Pavićević** (Crno na bijelo – URA)

10 **Halil Duković, Ivan Mitrović, Mevludin Nuhodžić, Vesna Pavićević** (Demokratska partija socijalista), **Amer Smailović** (Bošnjačka stranka), **Genci Nimanbegu** (Nezavisni poslanik, Forca)

11 Prva sjednica Odbora za ljudska prava i slobode, 23. 12. 2020. godine, dostupno na: <https://bit.ly/3HjE38U>

Tokom **treće sjednice Odbora**¹², na kojoj je predstavljen izvještaj o post-zakonodavnom nadzoru nad Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, predstavnice Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore izrazile su nezadovoljstvo zbog neprisustva predstavnika Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta kao i Ministarstva pravde, ukazujući da je to dokaz da se prava osoba sa invaliditetom posmatraju samo kao socijalno ili medicinsko pitanje. Predsjednik Odbora i član iz reda parlamentarne opozicije su apelovali da se ministri u Vladi odazovu pozivima i prisustvuju na sjednicama Odbora.

Učešće ministara je izostalo i na narednoj, četvrtoj **sjednici** Odbora za ljudska prava na kojoj je predstavljena studija „Višedimenzionalno siromaštvo djece u Crnoj Gori”, a ovoga puta je rezultiralo i usvajanjem **zaključka** Odbora povodom razmatranja izvještaja: „Odbor za ljudska prava i slobode upućuje zamjerku Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta i Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava, čiji predstavnici se nisu odazvali pozivu za učešće na sjednici kako bi se upoznali sa podacima sadržanim u Studiji i informisali o aktivnostima koje planiraju preduzeti na rješavanju uočenih problema (...) a nastavak ovakve prakse mogao bi dovesti u pitanje dosadašnji multisektorski pristup u radu Odbora, koji je doprinio unapređenju prava djeteta u Crnoj Gori”.¹³

Dodatno, na **sedmoj sjednici** Odbora za ljudska prava i slobode predsjednik Odbora je saopštio da je očekivao da će sjednici na kojoj se razmatra budžet za narednu godinu prisustvovati ministar finansija i socijalnog staranja, umjesto kojeg je na sjednici prisustvovao državni sekretar. Naveo je da se ova kritika odnosi na neodazivanje ministarstva i na brojne prethodne pozive za učešće na sjednicama ovog radnog tijela.¹⁴

Iz Sekretarijata ovog Odbora¹⁵ navode da je ovakva praksa neodazivanja predstavnika pojedinih ministarstava rezultirala i upućivanjem dopisa predsjedniku Vlade Crne Gore 10. marta 2021. godine, u kojem je informisan da je zabilježeno kontinuirano odsustvo predstavnika Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava i Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta. „Takva praksa bi se mogla tumačiti i kao nezainteresovanost za saradnju sa radnim tijelima Skupštine Crne Gore, izbjegavanje odgovornosti od strane predstavnika ministarstava, kao i nezainteresovanost za bavljenje temama iz oblasti ljudskih prava i sloboda koje su predmet razmatranja na sjednicama Odbora”, navedeno je u dopisu, ali je odgovor Vlade izostao.

Na poziv ovog radnog tijela, u njegovom radu je zbirno učestvovalo 33 predstavnika NVO i 30 predstavnika međunarodnih organizacija. Po pozivu, na sjednici na kojoj su razmatrane

12 Treća sjednica Odbora za ljudska prava i slobode, 21. 1. 2021. godine, dostupno na: <https://bit.ly/3HjE38U>

13 Četvrta sjednica Odbora za ljudska prava i slobode, 24. 2. 2021. godine, dostupno na: <https://bit.ly/3HjE38U>

14 Sedma sjednica Odbora za ljudska prava i slobode, 5. 5. 2021. godine, dostupno na: <https://bit.ly/3HjE38U>

15 Komentari i sugestije na nacrt Monitoring izvještaja o radu Odbora za ljudska prava i slobode, koji su dostavljeni od strane sekretarke Odbora **Slave Burić**, 18. novembra 2021. godine

izmjene Zakona o slobodi vjeroispovijesti¹⁶ učešće u radu uzelo je i pet predstavnika vjerskih zajednica. Ipak, odbijen je zahtjev za učešće predstavnika Crnogorske pravoslavne crkve, pa **Odbor nije pokazao suštinsku otvorenost za učešće svih zainteresovanih strana.**

Od konstituisanja Odbora do 1. oktobra 2021. godine, osim bivšeg ministra koji je prisustvovao jednoj sjednici, **Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava** je samo još tokom dvije sjednice Odbora obezbijedilo učešće svog predstavnika, na nivou samostalnog savjetnika. **Ministarstvo unutrašnjih poslova** je delegiralo predstavnike na visokorukovodnom, ekspertsko-rukovodnom i ekspertskom nivou po jednom. Iz **Ministarstva finansija** je tokom sjednice o razmatranju budžeta umjesto ministra učestvovao državni sekretar, a tokom narednih sjednica učestvovala su dva generalna direktora, dva koordinatora i dva samostalna savjetnika u ministarstvu. Predstavnicima **Ministarstva zdravlja** su prisustvovali tri puta, na nivou ekspertsko-rukovodnog i jednom na nivou visokorukovodnog kadra, dok je samostalni savjetnik **Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta učestvovao** jednom.

TRANSPARENTNOST RADA

Upravo je **druga sjednica**¹⁷ Odbora za ljudska prava i slobode, na kojoj su razmatrane izmjene Zakona o slobodi vjeroispovijesti, izazvala najveću pažnju javnosti, imajući u vidu da je zabilježeno **33.173** pregleda na Jutjubu. Emitovanje sjednica putem ovog kanala doprinijelo je većoj uključenosti građana u praćenje rada poslanika i poslanica, pa je ukupan broj pregleda sjednica Odbora u ovom periodu **90.794**.

Rad Odbora je bio transparentan u odnosu na druga skupštinska radna tijela s obzirom na to da su na skupštinskom sajtu dostupni, i pravovremeno objavljivani, svi materijali, kao što su zapisnici, izvještaji o razmatranju materijala, informacije o aktivnostima predsjednika, članova i sekretarke Odbora za ljudska prava i slobode.

RAD ODBORA OBILJEŽEN BOJKOTOM

Sjednice Odbora u periodu od 17. decembra 2020. godine do 1. oktobra 2021. godine obilježio je bojkot većeg dijela parlamentarne opozicije, dok su članovi iz reda parlamentarne većine prisustvovali gotovo svim sjednicama pa je kvorum za rad i odlučivanje

16 Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja i pravnom položaju vjerskih zajednica

17 Druga sjednica Odbora za ljudska prava i slobode, 28. 12. 2020. godine, dostupno na: <https://bit.ly/3HjE38U>

obezbijeđen. Opozicija do oktobra 2021. godine nije predložila zamjenika predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode; a prema Poslovniku Skupštine Odbor na prvoj sjednici bira, iz svog sastava, zamjenika predsjednika odbora.

Bojkot rada Odbora su iz Demokratske partije socijalista (DPS) najavili na drugoj sjednici, održanoj krajem decembra 2020. godine. Predsjednik Odbora je na navedenu sjednicu, tokom koje su razmatrane izmjene Zakona o slobodi vjeroispovijesti, pozvao predstavnike, kako je naveo, tradicionalnih vjerskih zajednica. On je odbio zahtjev Crnogorske pravoslavne crkve (CPC) da prisustvuje sjednici, uprkos apelima i tenzijama koje je to proizvelo u atmosferi duboke polarizacije društva povodom zakonskih rješenja koja su bila predmet rasprave. Članovi Odbora iz reda DPS-a su ovo ocijenili kao diskriminaciju, ukazali da na sjednicu nisu pozvani ni ostali predstavnici registrovanih vjerskih zajednica, najavili da neće učestvovati u budućem radu Odbora i napustili sjednicu.

IA i druge organizacije civilnog društva su i ranije upozoravale da Poslovnikom Skupštine nisu definisane jasne procedure i kriterijumi za učešća spoljnih aktera, što dovodi do neravnopravnog tretmana pojedinaca i organizacija. Naime, prema članu 67 Poslovnika Skupštine, u radu odbora po pozivu, odnosno po njihovom zahtjevu, uz saglasnost predsjednika odbora, mogu učestvovati predstavnici Vlade, predstavnici naučnih i stručnih institucija, drugih pravnih lica i nevladinih organizacija, kao i pojedini stručni i naučni radnici, bez prava odlučivanja. Ovakvo rješenje ostavlja preveliku diskrecionu moć predsjedniku Odbora da, bez obrazloženja, uskrati učešće u radu Odbora svim zainteresovanim stranama, što se i manifestovalo na primjeru sporne sjednice, na kojoj su razmatrane izmjene Zakona o slobodi vjeroispovijesti.

Pored bojkota dijela parlamentarne opozicije, i predsjednik Odbora je u dva navrata najavljivao da neće zakazivati sjednice sve dok se, kako je kazao, na dnevnom redu sjednice Skupštine ne nađu izmjene zakona o državnom tužilaštvu. Ipak, predsjednik Odbora je četvrtu i petu sjednicu nakon ove izjave sazvao zbog, kako je rekao, važnog pitanja siromaštva djece u Crnoj Gori i poštovanja prema romskoj populaciji što su bile teme sjednica, a zatim je nastavljeno održavanje sjednica i pored najave prekida.

KONTROLNA ULOGA ODBORA: BEZ KONTROLNIH I KONSULTATIVNIH SASLUŠANJA

Bojkot Odbora od strane parlamentarne opozicije odrazio se na izostanak inicijativa za održavanjem kontrolnih i konsultativnih saslušanja, dok ni od strane parlamentarne većine nije bilo ovakvih predloga. Nijedno kontrolno niti konsultativno saslušanje nije održano tokom gotovo deset mjeseci rada Odbora za ljudska prava i slobode, iako je njihovo održavanje u ovom periodu predviđeno Planom rada Odbora za 2021. godinu.

Planirana su bila sljedeća kontrolna i konsultativna saslušanja:

- Kontrolno saslušanje predstavnika nadležnih institucija zaduženih za realizaciju preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, sadržanih u Izvještaju „Djeca i bolesti zavisnosti u Crnoj Gori”;
- Kontrolno saslušanje na temu „Realizacija Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promocije jednakosti 2017-2021. i preporuka sadržanih u analizi usklađenosti zakonodavstva”;
- Konsultativno saslušanje predstavnika nadležnih institucija na temu „Poštovanje ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori tokom pandemije kovid-19”.

Takođe, uprkos ambicioznom planu Odbora, izostala je i značajnija kontrolna i nadzorna uloga Odbora koja je predviđena razmatranjem izvještaja koje dostavljaju državni organi, nad kojima Odbor vrši nadzor. Prema članu 68 Poslovnika Skupštine, Odbor u izvršavanju poslova iz svog djelokruga može tražiti od državnog organa podatke i informacije od značaja za svoj rad. U skladu sa tom odredbom, Odbor je Planom rada predvidio razmatranje 11 akata, odnosno izvještaja, studija, akcionih planova, tokom prva tri kvartala. Međutim, od navedenih akata na dnevnom redu našla se samo trećina, odnosno svega tri izvještaja.¹⁸ Ipak, iako nije planirao, Odbor je po ovom osnovu razmotrio dodatnih pet izvještaja.¹⁹

Povodom svih osam navedenih izvještaja koje je Odbor razmotrio na osnovu člana 68 Poslovnika, Odbor je donio zaključke koji ulaze u srž izvještaja i predlažu konkretne mjere za unapređenje različitim institucijama.

Tako, na primjer, predlog zaključka, u 13 tačaka, povodom razmatranja Izvještaja „Položaj djece u domovima učenika/internatima u Crnoj Gori” daje preporuke Vladi, Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta, Ministarstvu finansija i Zavodu za školstvo i domovima učenika da, između ostalog, u što kraćem roku:

- sklope ugovore između domova učenika/ internata i roditelja/ staratelja kojima bi se uredila prava i obaveze ugovornih strana tokom boravka djece u ustanovama;
- preduzmu hitne aktivnosti na rješavanju svih uočenih problema u cilju stvaranja bezbjednih zdravstveno-higijenskih uslova za boravak učenika;

18 III GRETA Izvještaj ekspertske grupe Savjeta Evrope o implementaciji Konvencije Savjeta Evrope za borbu protiv trgovine ljudima u Crnoj Gori, Akcioni plan za sprovođenje Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024, za 2021. godinu i Izvještaj o radu kancelarije Zastupnika Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava u Strazburu za 2019. godinu

19 Tri izvještaja koja je Odboru dostavio Zaštitnik ljudskih prava (Izvještaj o postupanju prema migrantima i dva izvještaja o sprovođenju readmisije crnogorskih državljana); Izvještaj o zaštiti od diskriminacije sa stanovišta djelovanja institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za period od 1. januara do 31. jula 2020. godine; Poseban Izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda o zaštiti od diskriminacije i položaja djece u domovima učenika u Crnoj Gori

- se adaptiraju određeni domovi učenika;
- se angažuje stručan kadar zbog neophodne podrške djeci u ovim ustanovama.

Sekretarka Odbora navodi i da Odbor donosi zaključke povodom razmatranja svih akata, a u okviru svoje kontrolne uloge prati njihovu realizaciju: „Takođe, u Informativnom pregledu koji se sačinjavaju povodom razmatranja godišnjih izvještaja, sadržano je posebno poglavlje u kojem se prati stepen realizacije zaključaka Skupštine Crne Gore, donesenih na predlog ovog Odbora, a povodom razmatranja izvještaja iz prethodne godine”.²⁰

OBAVEZE ODBORA KOJE PROISTIČU IZ SISTEMSKIH ZAKONA

U dijelu aktivnosti koje proističu iz sistemskih zakona, a prema kojima Odbor razmatra akte koje državni organi, koji za svoj rad „polazu račune” Odboru za ljudska prava i slobode, dostavljaju ovom radnom tijelu – razmotreni su:

1. Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2019. godinu;
2. Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2020. godinu;
3. Godišnji Izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2019. godinu;
4. Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2019. godinu;
5. Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2020. godinu;
6. Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2019. godinu;
7. Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2020. godinu.

Nakon uvodnih izlaganja predstavnika institucija koje su pripremile navedene izvještaje, i rasprave poslanika u odnosu na sve navedene izvještaje – članovi i članice Odbora podržali su šest izvještaja, dok izvještaji o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2019. i 2020. godinu nisu prihvaćeni.

Poslanici parlamentarne većine su kao argumente za izostanak podrške izvještaju za 2019. godinu naveli da je Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama (AZLP) partijska ispostava Demokratske partije socijalista i da je služila kao mehanizam za obračun sa tadašnjom opozicijom, dok za nepredlaganje usvajanja izvještaja za 2020. godinu nije bilo rasprave poslanika, već su članovi Odbora nakon uvodnog izlaganja predstavnika

²⁰ Komentari i sugestije na nacrt Monitoring izvještaja o radu Odbora za ljudska prava i slobode, koji su dostavljeni od strane sekretarke Odbora **Slave Burić** pisanim putem, 18. novembra 2021. godine

Agencije glasali o izvještaju. Izostali su zaključci, kojima bi se popravilo stanje u ovoj oblasti i dale konkretne smjernice Agenciji za unapređenje rada.²¹

Prilikom razmatranja preostalih šest navedenih izvještaja, Odbor je usvojio konkretne zaključke i preporuke koji su dostavljeni brojnim institucijama, na postupanje ili na razmatranje. Izvještaji o razmatranju ovih izvještaja sadrže šest zaključaka, sa ukupno 54 tačke u kojima se daju preporuke za unapređenje rada i stanja.²²

Međutim, iako je Planom rada predviđeno razmatranje i Godišnjeg Izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2020. godinu, kao i Izvještaja o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2020 – ovi akti nisu razmotreni u posmatranom periodu.²³

Kašnjenje u realizaciji aktivnosti iz Plana rada Odbora za 2021. godine rezultat je dijelom i neažurnosti Vlade Crne Gore u pravovremenom usvajanju dokumenata utvrđenih Programom rada Vlade za 2021. godinu, na šta ukazuju i u Sekretarijatu Odbora za ljudska prava i slobode. „Predsjednik Odbora se dopisom obratio predsjedniku Skupštine Crne Gore i obavijestio ga da smo od strane Vlade Crne Gore zbog nerealizacije njihovih aktivnosti i neusvajanja pojedinih akata blokirani u realizaciji aktivnosti utvrđenih Planom aktivnosti Odbora”, navela je sekretarka Odbora za ljudska prava i slobode.²⁴

ZAKONODAVNA ULOGA ODBORA

Odbor tokom prva tri kvartala 2021. godine nije planirao nijednu zakonodavnu aktivnost, sudeći po Planu rada Odbora za ovu godinu. Ipak, u ovom periodu na dnevnom redu

- 21 Formulirani su isključivo zaključci sljedeće sadržine: ”Ne prihvata se Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama” (Izvještaj o razmatranju Izvještaja o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2019. godinu, dostupno na: <https://bit.ly/30os9Kq> i Izvještaj o razmatranju izvještaja o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2020. godinu, dostupno na: <https://bit.ly/3Fcjzgg>)
- 22 Tako je, između ostalog, u zaključcima povodom razmatranja šest navedenih izvještaja ocijenjeno da je neophodno: izraditi strateški dokument kojim će definisati demografsko-populaciona politika, imajući u vidu izazove u ostvarivanju prava djece na obrazovanje u seoskim područjima; kroz promotivne aktivnosti edukovati zaposlene u organima javne vlasti o pojmu diskriminacije; edukovati policijske službenike o poštovanju ljudskih prava lica lišenih slobode; jačanje kadrovskih kapaciteta Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava razmatranje mogućnosti uvođenja u pravni sistem modela finansijske odgovornosti organa državne uprave i državnih organa čiji je rad prouzrokovao povredu Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda
- 23 Zaštitnik ljudskih prava i sloboda nije dostavio navedeni izvještaj Skupštini do 1. oktobra. Vlada Crne Gore je u avgustu dostavila Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda – ovaj izvještaj se do 1. oktobra nije našao na dnevnom redu Odbora za ljudska prava i slobode
- 24 Komentari i sugestije na nacrt Monitoring izvještaja o radu Odbora za ljudska prava i slobode, koji su dostavljeni od strane sekretarke Odbora **Slave Burić** pisanim putem, 18. novembra 2021. godine

našla su se dva predloga zakona, jedan predlog rezolucije i 22 amandmana.

Odbor je na drugoj sjednici razmotrio **predlog zakona o izmjenama Zakona o slobodi vjeroispovijesti**, kao i dva amandmana koje su podnijeli poslanici kluba Crno na bijelo. Ovo je ujedno i jedina sjednica na kojoj su u značajnijoj mjeri prisustvovali članovi Odbora iz reda parlamentarne opozicije, odnosno četiri od ukupno šest članova, prije nego što su započeli bojkot Odbora. Ujedno, ovo je i jedina sjednica na kojoj je prisustvovao ministar pravde, ljudskih i manjinskih prava.

Prije usvajanja dnevnog reda opozicioni poslanici su zahtijevali da se sjednica odloži dok se poslanicima ne dostavi mišljenje Venecijanske komisije na predlog zakona koji je bio na dnevnom redu, ali je predsjednik Odbora odbio, nakon čega je predlog razmotren i usvojen. Pojedini predstavnici vjerskih zajednica ukazali su da im je ostavljen prekratak rok za konsultacije i razmatranje izmjena zakona.

Tokom sedme sjednice, poslanici su razmotrili i **Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2021. godinu**, za potrošačke jedinice koje su u nadležnosti Odbora, odnosno za Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava, Agenciju za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore, Nacionalne savjete i Zavod za školstvo.

Međutim, iako je na sjednici razmatran predlog budžeta za Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava nijedan predstavnik ove institucije nije prisustvovao sjednici, dok je umjesto ministra finansija i socijalnog staranja u radu Odbora učestvovao državni sekretar, što je kritikovano od strane predsjednika Odbora. Ipak, prisutni predstavnici državnih organa²⁵ uzeli su aktivno učešće i ukazali na nedostajuća finansijska sredstva neophodna za obavljanje svojih aktivnosti, što je rezultiralo **usvajanjem tri zaključka** Odbora u kojima se predlaže da se obezbijede dodatna sredstva Zaštitniku ljudskih prava i sloboda, Centru za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore i Zavod za školstvo, a što je prihvaćeno od strane Ministarstva finansija.

Pored dva predloga zakona, članovi i članice Odbora razmotrili su i **Predlog rezolucije o genocidu u Srebrenici**, koji je predložen od strane opozicionog poslanika Bošnjačke stranke, Ervina Ibrahimovića. Nakon rasprave, predlog rezolucije je odbijen a članovi Odbora iz reda parlamentarne većine istakli su da je bespotrebno pokretanje ove teme koja stvara podjele i da se zloupotrebljava u političke svrhe. Međutim, iako je Odbor predložio Skupštini da ne

25 Siniša Bjeković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ivan Medojević, direktor Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Emir Dacić, direktor Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, Salko Luborder, direktor Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore, Zvonimir Deković, predsjednik Hrvatskog savjeta u Crnoj Gori, Sabrija Vulić, predsjednik Muslimanskog naroda Crne Gore, Faik Nika, predsjednik Albanskog nacionalnog savjeta u Crnoj Gori, Rešad Sijarić, direktor Zavoda za školstvo

usvoji ovaj predlog, rezolucija je u plenumu dobila podršku svih poslanika osim poslanika iz koalicije „Za budućnost Crne Gore“.

Za razliku od ostalih posmatranih odbora, važno je istaći da je Odbor za ljudska prava i slobode jedino skupštinsko radno tijelo koje je u ovom periodu izvršili post-zakonodavni nadzor, kroz projekat Vestminsterske fondacije za demokratiju. „Na inicijativu Odbora za ljudska prava i slobode je u januaru 2021. godine završen post-zakonodavni nadzor za Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom. Cilj je da se postzakonodavnim nadzorom razmotri sprovođenje zakona i njegovog uticaja na društvo, što bi trebalo da doprinese poboljšanju samih zakona i dobrobiti građana“, kazala je sekretarka Odbora, Slava Burić.²⁶

AKCENAT NA AKTIVNOSTIMA VAN SJEDNICA

Za razliku od ostalih posmatranih skupštinskih radnih tijela, Sekretarijat Odbora za ljudska prava i slobode ustanovio je praksu proaktivnog sačinjavanja i objavljivanja detaljnih informacija o aktivnostima predsjednika, članova i sekretarke odbora. Pored omogućenog praćenja rada uživo na sjednicama, na ovaj način omogućeno je praćenje rada Odbora i van sjednica, i informisanje o učešćima na konferencijama, sastancima ili u TV emisijama. Sekretarijat je u navedenom periodu sačinio i objavio 20 ovakvih informacija na sajtu Skupštine.

SEKRETARIJAT ODBORA: JEDAN IZVRŠILAC MANJE

Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji službe Skupštine, definisan je širok spektar poslova koji obavljaju zaposleni u Sekretarijatu Odbora za ljudska prava. Sekretarijat je zadužen za pomoć predsjedniku i članovima Odbora u njihovom radu, kroz izradu informativnih pregleda, procjena uticaja zakona i davanje stručnih mišljenja o pitanjima koja se razmatraju, ali i za logističke poslove kao što su organizacija sjednica i izrada zapisnika.

U odnosu na širok raspon aktivnosti koje se sprovode u Sekretarijatu, on je tokom posmatranog perioda imao smanjene administrativne kapacitete. O tome svjedoči i apel sekretarke Odbora, sa šeste sjednice, da se poveća broj zaposlenih imajući u vidu da je pored nje, samo još jedna saradnica obavljala poslove u Sekretarijatu Odbora.²⁷ U međuvremenu su kapaciteti službe ojačani, pa je prema posljednjem spisku zaposlenih u Skupštini, u ovom Sekretarijatu zaposleno tri samostalna savjetnika i sekretarka. Ipak, i dalje nije popunjeno

26 Komentari i sugestije na nacrt Monitoring izvještaja o radu Odbora za ljudska prava i slobode, koji su dostavljeni od strane sekretarke Odbora **Slave Burić** pisanim putem, 18. novembra 2021. godine

27 Zapisnik sa Šeste sjednice Odbora za ljudska prava i slobode, dostupan na: <https://bit.ly/3qF9rsu>

jedno radno mjesto, imajući u vidu da je u Sekretarijatu prema posljednjem Pravilniku sistematizovano pet radnih mjesta.²⁸

ZAKLJUČAK

Rad Odbora za ljudska prava i slobode je tokom prva tri kvartala 2021. godine obilježen Bojkotom opozicije. Dodatno, plan sprovođenja aktivnosti Odbora u ovoj godini nije pravovremeno planiran, imajući u vidu da je usvojen tek krajem aprila tekuće godine a tome je doprinijelo i kašnjenje Programa rada Vlade Crne Gore za 2021. godinu.

Bojkot članova i članica Odbora iz reda parlamentarne opozicije doveo je do posljedičnog izostanka inicijativa koje bi osnažile kontrolnu ulogu ovog radnog tijela. Naime, tokom 13 održanih sjednica poslanici, kako vlasti tako i opozicije, nisu predložili nijednu inicijativu za održavanje kontrolnog ili konsultativnog saslušanja. Nisu održana ni tri saslušanja u skladu sa Planom rada Odbora.

U Poslovniku Skupštine ne postoje jasni kriterijumi i procedure za učešće spoljnih aktera u radu Skupštine povodom zakonskih rješenja, što dovodi do njihovog neravnopravnog tretmana, a to se u prethodnom periodu najdrastičnije odrazilo na rad upravo Odbora za ljudska prava i slobode. I pored učešća velikog broja predstavnika institucija, međunarodnih organizacija i civilnog sektora, Odbor nije pokazao otvorenost za učešće svih zainteresovanih strana, jer je predsjednik Odbora odbio zahtjev za prisustvo sjednici koji je uputila Crnogorska pravoslavna crkva.

Vlada nije ispunjavala svoje obaveze prema Odboru. Izostalo je učešće u radu Odbora od strane ministara u Vladi Crne Gore, osim učešća ministra pravde u svojstvu ovlašćenog predlagača zakona tokom druge sjednice Odbora. Uprkos upućivanju poziva, ali i javnim apelima tokom sjednica Odbora od strane predsjednika i članova, ali i organizacija civilnog društva – ministri za resore pravde, ljudskih i manjinskih prava, prosvjete, nauke, kulture i sporta, unutrašnjih poslova i finansija se tokom posmatranih 13 sjednica nisu uključili u rad Odbora.

Odbor za ljudska prava i slobode se značajno izdvaja po broju zaključaka i preporuka koje je u navedenom periodu uputio institucijama iz oblasti ljudskih prava i sloboda, na upoznavanje i postupanje. Ipak, u slučaju dva razmotrena izvještaja o stanju zaštite ličnih podataka u oblasti pristupa informacijama, koje članovi i članice nisu prihvatili, izostali su zaključci i preporuke za unapređenje u toj oblasti.

28 Spisak službenika i namještenika Skupštine Crne Gore, 28. 10. 2021. godine; Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji službe Skupštine Crne Gore, br. 00-57-2/21-44/7 od 29. jula 2021. godine

PREPORUKE

01

U okviru započetog rada na Zakonu o Skupštini, potrebno je propisati jasne kriterijume i procedure konsultovanja i učešća zainteresovane javnosti prilikom razmatranja predloga zakona koje iniciraju, naročito u pogledu jednakog učešća za sve zainteresovane strane;

02

Vlada Crne Gore, odnosno nadležni ministri, treba da obezbijede veće prisustvo i učešće u radu onih sjednica Odbora za ljudska prava i slobode na kojima se razmatraju materijali iz njihove nadležnosti i za koje im Odbor dostavlja pozive;

03

Jednako kao za izvještaje koje su članovi Odbora prihvatili i za koje su predložili zaključke, izvještaji o razmatranju izvještaja koji nisu dobili podršku poslanika treba da budu praćeni konkretnim preporukama za unapređenje koje će biti upućene institucijama;

04

Unaprijediti kontrolnu ulogu Odbora za ljudska prava, naročito kroz iniciranje kontrolnih i konsultativnih saslušanja, i održavanje već planiranih parlamentarnih saslušanja iz Plana rada za 2021. godinu;

05

U cilju jačanja parlamentarnog nadzora, Odbor treba aktivno da prati realizaciju skupštinskih zaključaka i preporuka i da sačinjava periodične izvještaje o njihovoj realizaciji.

IZVORI

- Akcioni plan za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine Crne Gore u 2021. godini, Skupština Crne Gore, mart 2021. godine
- Izvještaj za Crnu Goru za 2020. godinu, Evropska komisija, Brisel, 6. 10. 2020. godine
- Odluka o izboru predsjednika i članova stalnih odbora Skupštine Crne Gore 27. saziva, Skupština Crne Gore, 17. decembar 2020. godine
- Plan rada Odbora za ljudska prava i slobode za 2021. godinu
- Poslovnik Skupštine Crne Gore („Službeni list CG“, broj 65/21) od 22. jula 2021. godine
- Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji službe Skupštine Crne Gore, 29. jul 2021. godine, dostupno na: <https://bit.ly/30Dkfwl>
- Program rada Vlade Crne Gore za 2021. godinu, Vlada Crne Gore 28. 4. 2021, dostupno na: <https://bit.ly/3vWRyV3>
- „Za Skupštinu, koja se miješa u svoj posao“, Institut alternativa, 11. 3. 2021. godine, dostupno na: <https://bit.ly/2ZhbIUG>

VEB

- Internet prezentacija Skupštine Crne Gore, dostupni zapisnici sa sjednica Odbora za ljudska prava i slobode: <https://bit.ly/3HjE38U>

Snimci sjednica Odbora za ljudska prava i slobode (Jutjub kanal Skupštine):

- Snimak **Prve sjednice**: <https://bit.ly/3CeMUoF>
- Snimak **Druge sjednice**: <https://bit.ly/3kAn2Og>
- Snimak **Treće sjednice**: <https://bit.ly/30wq139>
- Snimak **Četvrte sjednice**: <https://bit.ly/31X5Vzv>
- Snimak **Pete sjednice**: <https://bit.ly/3kYffdl>
- Snimak **Šeste sjednice**: <https://bit.ly/3kYffdl>
- Snimak **Sedme sjednice**: <https://bit.ly/3wNCDPg>
- Snimak **Osme sjednice**: <https://bit.ly/3calw0F>
- Snimak **Devete sjednice**: <https://bit.ly/3neyz7A>
- Snimak **Desete sjednice**: <https://bit.ly/3neyz7A>
- Snimak **11. sjednice**: <https://bit.ly/3Hy3pQK>
- Snimak **12. sjednice**: <https://bit.ly/3CfQ9fB>
- Snimak **13. sjednice**: <https://bit.ly/31X6kC1>

O INSTITUTU ALTERNATIVA

Institut alternativa (IA) je nevladino udruženje osnovano septembra 2007. godine od strane grupe građana s iskustvom u civilnom društvu, javnoj administraciji i biznis sektoru.

Naša misija je snaženje demokratskih procesa i dobrog upravljanja u Crnoj Gori kroz istraživanje i analizu opcija javne politike, kao i monitoring rada javne uprave.

Naši strateški ciljevi su podizanje kvaliteta rada, odgovornosti, otvorenosti i efikasnosti javne uprave; podsticanje otvorene, javne, konstruktivne i argumentovane debate o javnim politikama i jačanje kapaciteta države i društva za njihov razvoj.

Vrijednosti koje slijedimo u svom radu su posvećenost misiji, nezavisnost, stalno učenje, umrežavanje, saradnja i timski rad.

Djelujemo kao think tank, odnosno istraživački centar, i u svom radu se bavimo oblastima dobrog upravljanja, transparentnosti i odgovornosti. Oblasti u kojima radimo i ostvarujemo uticaj strukturirane su u pet glavnih programa: javna uprava, odgovorne javne finansije, bezbjednost i odbrana i socijalna politika.

Na osnovu rada u naših pet programa, bavimo se praćenjem procesa pregovora o članstvu u EU, uz aktivno učešće u radnim grupama za Poglavlja: javne nabavke (5), pravosuđe i temeljna prava (23) i finansijski nadzor (32). Naša posebna aktivnost je Škola javnih politika koju organizujemo od 2012. godine, a 2018. godine organizovali smo i našu prvu školu Otvorenog budžeta.

U dosadašnjem radu, aktivno smo saradivali sa preko 40 organizacija u regionalnim mrežama Zapadnog Balkana i sa preko 100 organizacija u Crnoj Gori. Institut je aktivno uključen u regionalne mreže: Think for Europe (TEN), Pointpulse, SELDI, WeBER, Koalicija UNCAC, Global BTAP, PASOS i Koalicija za zaštitu zviždača Jugoistočne Evrope.

Rezultati našeg rada sumirani su u 127 publikacija, izvještaja i analiza, a donosiocima odluka uputili smo više od 1000 preporuka. Preko četiri hiljade puta u medijima smo izložili predloge i preporuke za bolje javne politike.

Pokrenuli smo i tri internet stranice. Moj grad je pionirski poduhvat prikaza budžetskih podataka lokalnih samouprava. Nakon njega, izrađena je Moja uprava, adresa za građane koji žele da prijave problem sa kojim su se susreli prilikom ostvarivanja prava pred javnom upravom. Najnoviji internet portal Moj novac rezultat je namjere da hiljade nepretraživih, „zaključanih” podataka učinimo dostupnim.

Institut alternativa redovno objavljuje informacije o finansijama, projektima i donatorima koji su podržali rad organizacije. Zbog toga, Institut je tri godine zaredom dobio pet zvjezdica za transparentnost prema istraživanju koje je sproveda međunarodna neprofitna organizacija Transparency koja ocjenjuje transparentnost preko 200 istraživačkih centara.

Predsjednik Upravnog odbora IA je Stevo Muk, a našu organizaciju trenutno čini desetočlani tim.

www.institut-alternativa.org

www.mojgrad.me

www.mojauprava.me

www.mojnovac.me